

דברי מי שומעין?

הערנדיג די דרשה פון אונזער דומ"ץ דקהלתינו, האבן מיר תלמידי רבינו זי"ע געפילט אז מיר זענען זייער ווייט פארקראכען, סיי פון שיטת רבינו הקדוש זי"ע, און סיי מיט וואס אונזער קהילה ווערט אריינגעשלעפט אין אן אומזיסטיגער מחלוקת לא לנו, קעגן אונזערע אינטערעסן, נאר א פרוואטע תאות הנצחון. אזוי ווי דעם דיין'ס דרשה איז געדרוקט געווארן אין היינטיגן איד, טוט דאס ערמעגליכן אז מיר זאלען קענען צו שטעלן זיינע ווערטער כלשונם וככתבם, אקעגן די "דעת תורה" פון אונזערע חשוב'ע עלטערע רבנים שליט"א וואס זענען נאך נתמנה געווארן דורך רבינו הקדוש זי"ע להורות לנו דבר ה' זו הלכה, לדעת את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון.

דברי הדומ"ץ:

"די שאלות מצד ההלכה, הן מצד די פוסקים וואס האלטן אז עס איז דא א רשות הרבים, און אויב עס איז דא א רה"ר איז עס דאורייתא, קען מען שוין נישט מאכן א עירוב מיט א צורת הפתח..."

ווער זענען די "פוסקים" אונזערע, וואס האלטן אז ברוקלין איז א רה"ר דאורייתא? זענען טאקע די אגודה'ס טישע ליטווישע ראש ישיבות "אונזערע פוסקי הלכה"? און אזוי ווייט, אז זיי פאקען-איין אינגאנצן אונזערע היימישע מורי הוראה מובהקים, ווי פאפא רב ז"ל, שארמאשער רב ז"ל, טשאקאווא רב ז"ל, סאמבאטהעלי רב ז"ל, און פיל פיל אנדערע, וואס זיי אלע, בלי יוצא מן הכלל, האבן קלאר געהאלטן אז מיר האבן דא נישט קיין רשות הרבים דאורייתא?

"...וואס איז די שיטה פון כמה גדולי הפוסקים וואס האבן אזוי געהאלטן. עס איז דא וואס האבן עס געהאלטן פאר א וודאות..."

די דאזיגע "שיטה" פון כמה גדולי הפוסקים, איז נישט קיינער פון אונזערע פריערדיגע, און נישט פון אונזערע שפעטערדיגע, פוסקים. דאס איז די "שיטה יחידאה" פון הגאון בעל "אגרות משה" פיינשטיין ז"ל. זייט ווען איז זיין שיטה געווארן אנערקענט ביי אונז אלץ "שיטת רבינו" ס'זאל אונז מחייב זיין? ובפרט ווען אונזערע עלטערע רבנים תלמידי רבינו, זענען קלאר מעיר אז רבינו הקדוש זי"ע האט געהאלטן מיט א פשוטות, ווי אלע פריערדיגע גדולי הפוסקים, אז מיר האבן היינט נישט קיין רשות הרבים דאורייתא.

"...און עס איז דא א סאך גדולי הפוסקים וואס האבן געהאלטן אז עס איז עכ"פ א חשש רה"ר דאורייתא..."

ס'איז לעצטענס נתפרסם געווארן א בריעוו פון דעם שליח פון רבינו זי"ע צו הרה"ג ר' דוד קליין ז"ל בעל בית ארזים, וואס האט געהאלטן אז וויליאמסבורג איז א רה"ר, און דערפאר האט ער געאסר'ט פאר נשים ארויס צו גיין שבת מיט תכשיטים. דער רבי זי"ע האט מיט דעם שליח באפוילן זיין קאטעגארישע התנגדות דערצו, ער זאל איבערגעבן הרה"ג ר' דוד קליין, אז ס'איז בשום אופן נישט דא קיין חשש רשה"ר. (דער שליח-לחורח'ס בריעוו מיט אלע פרטים, איז בייגעלייגט אויף די אנדערע זייט).

(און אזוי ווי הרה"ג ר' דוד קליין האט זיך געהאלטן ביי זיינעם) פארציילט הגה"צ דער אודווארי רב שליט"א זקן הרבנים מתלמידי רבינו, אז "דער רבי זי"ע האט געהייסן זאפארט מאכן אן אסיפת הרבנים אין די התאחדות, עס זענען אנוועזענר געווען דער קאפוישער רב ז"ל, שאפראנער רב ז"ל, קראסנא רב ז"ל, און נאך עטליכע גדולי הרבנים, און מ'האט אריבער גערופען הרה"ג ר' דוד קליין ז"ל און פארלאנגט פון איהם ער זאל צוריקציען פון זיין פסק, און נאך ווי זיי האבן זיך מפלפל מיט איהם בהלכה, האט ער צוריק געצויגען: "ערפון". עכ"ל פון הגה"צ אודווארי רב שליט"א. איז נאך געבליבן א ספק חשש רשות הרבים בדעת רבינו זי"ע?

"אויסער דעם איז דא א גרויסע שאלה וועגן שכירות רשות, אזוי ווי עס איז דא אידן וואס ווילן זיך נישט משתתף זיין מיטן עירוב... קומט אויס אז דער עירוב איז נישט קיין עירוב".

פארוואס טראגן אנשי קהלתינו אין מאנסי? דארט זענען דאך אויך דא ליטווישע אידן מתנגדי העירוב, אפשר נאך מער ווי דא. נאר וואס דען? דער ירושלמי'ער רב בעל מנחת יצחק ז"ל ווען ער איז איינגעשטאנען ביי זיין אייניקל מוהר"מ ווייסמאנדל שליט"א דומ"ץ נייטרא, האט ער קלאר געמאכט פארוואס שכירות רשות איז נישט קיין פראבלעם, און דער זעלבער יסוד האט מוהר"מ ווייסמאנדל אליין געהערט פון הגאון ר' חיים קאניעווסקי בשם אביו דער סטויפלער ז"ל לגבי בני ברק, און ממילא האבן מיר דא אויך קיין פראבלעם נישט לגבי די שאלה פון שכירות רשות.

"דער רבי זצ"ל האט שטארק געהאלטן אז א מקום וואס עס איז נישטא קיין מרא דאתרא זאל מען נישט מאכן קיין עירוב, ווייל במשך הזמן וועט עס קומען ליד מכשולות".

דער "מקום" וואס דער רבי זי"ע האט אזוי שטארק געהאלטן, איז געווען "מאנהעטען" דייקא, ווייל אין יענע יאהרן אויב ס'זאלט זיך געמאכט א פסול אין דעם עירוב, וואלטן די דארטיגע אידן בוודאי ממשיך זיין צו טראגן. ווי קען מען אבער פארגלייכן יענעם מקום, און יענעם מצב, צו אונזער חרדישע בארא פארק אין היינטיגן טאג? וואס די מינוט וואס מ'זעט אויסרופען אז דער עירוב איז חלילה פסול וועט מען אוודאי נישט טראגן, פונקט ווי מ'זעט נישט טראגן אין עיה"ק ירושלים אדער אין בני ברק. און א ראייה דערצו זען מיר, אז ווען פאפא רב ז"ל וואס האט זיך אזוי משתדל געווען ס'זאל זיין אן עירוב אין וויליאמסבורג, ווען דער רבי זי"ע האט עס געפרעגט ווער וועט אכטונג געבען דערויף, האט ער גיענפערט, אז

מ'וועט ממנה זיין דערויף ג' רבנים. ווי ער דערמאנט דאס אויך אין זיין שו"ת ויען יוסף. דאס איז אמאל זיכער, אז ווען נישט יוסל ברעכער (וואס מ'האט עם ארויס געווארפן פון סאטמאר) וואס האט דעמאלסט חרוב געמאכט דעם געבוטן עירוב, וואלט שוין לאנג געווען א כשר'ן עירוב ארום גאנץ וויליאמסבורג, אנשטאט די הונדערטער פריוואטע עירובין'לעך אין קיין שום השגחה.

"בעיקר... דאס איז אן ענין פון השקפה... א זאך וואס איז איבערגעגעבן געווארן לגדולי הדור"

דער דומ"ץ זאל אונז מוחל זיין, אן ענין פון השקפה קען נאר זיין אין דבר של "רשות". הלילה וחלילה דן צו זיין אויף אן ענין של "מצוה מדבריי סופרים" אויב מען מעג די מצוה מקיים זיין מצד "השקפה" אדער מדארף איר (הלילה) מבטל זיין. אזוינס קען מען נאר דן זיין מיט כלים פון "הלכה", און נישט הלילה מיט כלים פון "השקפה". ווייל אויב מצד הלכה אין שו"ע איז נישטא קיין מניעה, איז עס א"מצוה חובית" - וואס א מניעה דערויף מצד השקפה איז "מינות ואפיקורסות".

"...הכל מודים אז מען וועט אנהיבן טראגן, וועט עס זיך נישט אפשטעלן (אפילו אויב דער עירוב וועט זיין פסול)..."

טויערער דיין, ווי קענט איהר אזוי אונטער שעצן אונזער קהילה, אז אפילו ווען מ'וועט אויסרופן אז דער עירוב איז פסול, אדער עס איז נישטא דערויף קיין השגחה, וועלן מיר הלילה ווייטער טראגן? אזוי ווייט זענען מיר נחשד אין אייערע אויגען?

"...ובאמת האט מען געזען אפילו אין די קורצע צייט וואס דער עירוב איז שוין דא, איז שוין געווען גרויסע מכשולות..."

נאמן עלינו הגה"צ דער סערדאהעלי רב שליט"א, ונאמנים דבריו אין זיין שבת הגדול דרשה פאר 500 אידן, ווי ער האט געזאגט ווי פאלגענד: "ואותן שהרפיכו מקפוקים בכשרות הצו"פ, מעולם לא בא' מהם לעוררני שנמצא פסול באיזה לחי וכדומה, לפני שהרפיכו צעמלען וכמכתבי-עת, כמו שהוא משורת הדין ואצ"ל מן היושר והנימוס, לדבר מקודם עם הרב המכשיר להודיעו, אולי יתקן מה שמעוות לפי דעתם. ומה נופא יכולן לראות כוונתם בזה... ומעמם בזה פשוט, שרק לאנשים שאינם יודעים אופן עשיית צוה"פ יכולן למכור שקרים, אך מי שיש בו ריח תורה יודע שאין בדבריהם שום ממשות, וא' מהמעשים שאין אדם מעז פנים לפני בעל חובו הוא משום שהוא מכיר בשקר, וכן הוא בענינו, שכיון שמכירין בשקרים ע"כ לא באו, ואיני יודע בריוק מי הם המפקמים הנ"ל, ואי למדו אף פעם א' הלכות עירובין".

צבי וועבער

461 Bedford Ave. Brooklyn, N.Y. 11211 Tel: (718) 387-7702

מייסד "חברה הצלה"

נוכר ונאמן מוסדות "חסד לאברהם" במירון

בעוה"ז

הנה ידוע אמרם ו"ל (יבמות צ"ו): עה"פ אגודה באהליך עולמים, אמר דוד לפני הקב"ה, רבש"ע יהי רצון שיאמרו דבר שמעוה מפי בעוה"ז. דאר"י משום רבי שמעון בר יוחאי, כל ת"ח שאומרים דבר שמעוה מפי בעוה"ז שפחותיו רובבות בקבר. היות ובעוה"ז מתבררין בעלמא רשיקרא הרין, כל מיני שמעוה שונות ומשונות בשם צדיק אמת, אשר נשמתו כנגו מרומים ואינו יכול להכחישם מעולם האמת, ומרגיש אני אחריות וחובה עלי שלא אשא עון "אם לא יגיד" ח"ו, ע"כ הגני הח"מ בזה להעיד עדות אמת, ועמד לי זכות פרסום דבר השמעה האמתית שזכיתי לשמוע מפה קדשו, ויה"ר ששפתי פי צדיק ידוכבו בקבר להמליץ טוב עליו ועכ"ל".

כשנת תשי"פ, נתבקשתי ע"י מו"ר הרה"ג מוה"ר דוד קליין זצ"ל בעמח"ס "בית אדרים", שלמדתי אצלו במשך שש שנים, להוילך לכ"ק הגה"ק אדמו"ר מסאטמאר וצוק"ל כירור הלכה שכתב לאסור לנשים לצאת בתכשיטין, משום דה"י ס"ל למו"ר דבניו יארק הוי רשות הרבים דאורייתא.

כשעשיתי שליחותי ונכנסתי אל הקודש פנימה עם הכתבים, אמר כ"ק אדמו"ר ז"ע שאבוא אליו לאחר כ' או ג' ימים. כשכאנתי, שוב ביקש ממני עוד ב' ג' ימים. כאשר חזרתי עוה"פ, נענה כ"ק אדמו"ר ואמר לי בתקיפות, "אין לנו היום רשה"ר דאורייתא, וע"כ בשום אופן א"א לאסור נשאת תכשיטין".

שאלתי, היכן עוד ישנו כרך גדול כמו ניו יארק, שיש בה הרבה יותר מס' ריבוא. והשיב לי, הששים ריבוא צריכים להיות דוקא ברחוב אחד, ולא בהצטרפות כל העיר.

וע"ז שאלתי, הרי יש רחובות שעוברים בהם מספר עצום של קאר'ס וטרעק'ס. ע"ז השיב לי, דוה לא נחשב, משום דבעינן דומיא דדגלי מדרב, וכמדובר הלכו רגלי.

ושאלתי, הרי ברחוב "סיימס סקווער" טראספים עם-רכ בתחילת השנה (למספרם). והשיב לי, שזה שמתאספים שם המון-עם פ"א כשנה, אינו בלום, כי רה"ר הוא רק אם ששים רבוא בוקעין בו "בכל יום", כמפורש בשו"ע.

אח"כ לקח כ"ק אדמו"ר מסאטמאר ז"ע עם כידו, וכתב בפני תוכן דבריו אלו על ג' אור' שורות, ונתן בידי שאמסור ואת למו"ר הנאון ר' דוד קליין ז"ל, וכך עשיתי.

וכזה יצאתי די חובתי לברר מקחו של צדיק, לקיים ואגודה באהליך עולמים. וע"ז באע"ח לכ"ק צדיק אמת וחותרו של הקב"ה אמת, ר"ח אוד' ב' תש"ס לפ"ק.

נחמה / יצחק

ההרפיכו צעמלען וכמכתבי-עת, כמו שהוא משורת הדין ואצ"ל מן היושר והנימוס, לדבר מקודם עם הרב המכשיר להודיעו, אולי יתקן מה שמעוות לפי דעתם. ומה נופא יכולן לראות כוונתם בזה... ומעמם בזה פשוט, שרק לאנשים שאינם יודעים אופן עשיית צוה"פ יכולן למכור שקרים, אך מי שיש בו ריח תורה יודע שאין בדבריהם שום ממשות, וא' מהמעשים שאין אדם מעז פנים לפני בעל חובו הוא משום שהוא מכיר בשקר, וכן הוא בענינו, שכיון שמכירין בשקרים ע"כ לא באו, ואיני יודע בריוק מי הם המפקמים הנ"ל, ואי למדו אף פעם א' הלכות עירובין".

"...מען קען דא נישט מאכן קיין עירוב. און אפי' אז ס'איז דא, קען מען זיך נישט פארלאזן אויף דעם".

דאס איז אייער מיינונג, אבער ... ס'זענען דאך דא נאך חשובע דינים ומורי צדק אין שאטאט, וואס האלטן אנדערשט, צווישן זיי הגה"צ מעמודי ההוראה מוה"ר ראבה שליט"א וואס שרייבט בזה"ל:

"... תיקון העירוב פה... והוא עשוי בכל דקדוקי ההלכה באופן שעדיין לא נעשה פה ועומד תחת פיקוח מעולה... בכגון דא אין זה מנוגד כלל נגד דעת קדשו של מר רבינו זצוק"ל, גם אין בזה סתירה כלל לדעת הרבנים הקדומים נוחי נפש ז"ל, שעד עתה לא ה' המדובר לעשותו באופן מעולה מה, ובפרט שנתברר כי עירנו מוקף עם ג' מחיצות העשוין בידי אדם כדת וכהלכה, ובכן יכולין הכל לסמוך בהיתר מלמולו".

ובפרט אז ס'איז דא נאך רבנים מתלמידי רבינו ז"ע, ווי למשל הרה"ג ר' יצחק מאנדל שליט"א פון קרית וואל, בעמח"ס חקר הלכה על הלכות ריבית ושו"ת, וואס האבן מברר געווען און האלטן קלאר, אז מ'האט פשוט מזויף ומסלף געווען שיטת רבינו זצוק"ל, וה' הטוב יכפר.

תלמיד רבינו הקוה"מ מסאטמאר ז"ע בארא פארק יצ"ו